

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Szegeden, 2007. évi szeptember hó 13. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének kísérlete miatt a **vádlott** ellen indított büntető ügyben a **Csongrád Megyei Bíróság** 2007. évi március hó 22. napján kihirdetett **1.B.1356/2006/18.** számú ítéletét **m e g v á l t o z t a t j a** akként, hogy a vádlott **kényszergyógyítását is e l r e n d e l i.**

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

Kötelezi a vádlottat a másodfokú eljárás során felmerült **24.712,- (Huszonnégyezer-hétszáztizenkettő)** forint megfizetésére az államnak, a Csongrád Megyei Bírósági Gazdasági Hivatal felhívása szerint.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság a vádlottat különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének kísérlete miatt 12 év fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott és védője jelentettek be fellebbezést egyezően elsődlegesen a bűncselekmény eltérő minősítése, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése végett.

A védő a fellebbezést írásban részletesen megindokolta. Ebben elsődlegesen azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a vádlott cselekményét erős felindulásban elkövetett emberölés büntette kísérletének minősítse és ennek megfelelően a kiszabott büntetést lényegesen enyhítse. Másodlagosan - a minősítés változatlanul hagyása esetén is - a kiszabott büntetés enyhítését kérte.

A fellebbviteli főügyészség átiratában az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Emellett észrevételezte, hogy - álláspontja szerint - az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást hiányosan folytatta le, mert nem szerzett be elmeorvos-szakértői véleményt arra vonatkozóan, hogy a vádlott alkoholistá-e, és emiatt kényszergyógyításának elrendelése szükséges-e. Indítványozta emiatt a bizonyítás elrendelését.

A másodfokú bíróság a Be. 348. § (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást hiányosan folytatta le, így a megállapított tényállás is hiányos, ezért ítélete részben megalapozatlan (Be. 351. § (2) bekezdés a) és b) pont II. fordulata). A vádlott a bűncselekményt ittas állapotban követte el, és emellett az eljárás során adatok merültek fel arra vonatkozóan is, hogy a vádlott rendszeresen, nagy mértékben fogyasztott alkoholt. Emiatt már az elsőfokú eljárásban is indokolt lett volna a vádlott elmeorvos-szakértői vizsgálatának kiegészítése annak megállapítása végett, hogy a vádlott alkoholistá-e és a kényszergyógyítása indokolt-e. Ez a megalapozatlanság a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételével kiküszöbölhető volt. Ezért a másodfokú bíróság - egyetértve a főügyészségi indítvánnyal - a Be. 353. § (1) bekezdése alapján elrendelte a vádlottról a nyomozás során készült igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény kiegészítését.

A pszichiátriai szakértői lelet és vélemény kiegészítését az ítélet tábla a Be. 353. § (2) bekezdése alapján tartott másodfokú tárgyaláson ismertette, azt bizonyítékként értékelte és annak megállapításaival az ítéleti tényállást kiegészítette.

A védő a másodfokú tárgyaláson írásban benyújtott fellebbezését a bűncselekmény minősítésének megváltoztatására vonatkozó részében annyiban egészítette ki, hogy az másodlagosan az emberölés büntette alapesetének megállapítására is irányul.

A vádlott fellebbezésének írásbeli indokolását a másodfokú tárgyaláson csatolta az iratokhoz. Ebben továbbra is kérte a büntetés enyhítését, elsősorban egészségi állapotára és írásbeli beadványában részletesen kifejtett családi körülményekre tekintettel. Beadványának ismertetése után az abban foglaltakat fenntartotta, illetőleg mindenben csatlakozott a védője által kifejtettekhez.

Az ügyész a tényállás kisebb mérvű kiegészítése és a végrehajtási fokozat jogszabályi hivatkozásának helyesbítése mellett a kiegészítő orvosszakértői véleményben írtakra figyelemmel a vádlott kényszergyógyításának elrendelését, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A védelmi fellebbezések alaptalanok, a főügyészség indítványa alapos.

A másodfokú bíróság az általa felvett bizonyítás, illetőleg az iratok alapján az elsőfokú ítélet tényállását a következőkkel helyesbítette, illetőleg egészítette ki (Be.352. § (1) bekezdés a) pont):

Az elsőfokú ítélet 2./ pontjában részletezett, tárgyalás mellőzésével meghozott végzés 2004. év január hó 23. napján emelkedett jogerőre.

A vádlott idült alkoholista, akinek a kényszergyógyítása indokolt.

A történeti tényállást a másodfokú bíróság azzal egészítette ki, hogy a vádlott kis - közepes erővel ütötte a sértettet.

Egyebekben az elsőfokú ítélet tényállása hiánytalan, az az előbb írt kiegészítésekkel irányadó volt a másodfokú eljárásban.

A védelmi fellebbezések az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem, csak a cselekmény minősítését támadták. A vádlott az eljárás során mindvégig azzal védekezett, hogy a sértett provokatív magatartása váltott ki belőle olyan mértékű indulatot, ami a bűncselekmény elkövetéséhez vezetett. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban előterjesztett írásban benyújtott védekezése szerint egy elhúzódó családi konfliktus végkifejlete volt a vádbeli eset. Erre tekintettel kérte a vádlott és védője, hogy a másodfokú bíróság a vádlott cselekményét elsődlegesen a Btk. 167. §-a szerinti erős felindulásban elkövetett emberölés büntette kísérletének minősítse.

A másodfokú bíróság a védelem e körben kifejtett okfejtésével nem értett egyet. A Btk. 167. §-a szerinti bűncselekményt azt követi el, aki más méltányolható okból származó erős felindulásban megöl. Az irányadó tényállás szerint a vádbeli napon a sértett még a vádlott hazaérkezése előtt bezárkózott saját lakrészébe, mert tartott attól, hogy a vádlott ittas lesz. Az ittas állapotban hazatérő vádlott a sértett bezárkózását észlelve felháborodott és verni kezdte a sértett ajtaját. Indulatát fokozta, hogy a sértett emiatt rendőri segítséget kért. A nyomozás során beterjesztett orvosszakértői vélemény szerint a vádlott indulata nem eredményezett tudatszűkült állapotot. Az köztudomású tény, hogy az élet elleni bűncselekményeket általában bizonyos fokú indulati állapotban követik el.

Az erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének megállapításához szükséges méltányolható ok akkor állapítható meg, ha az bizonyos fokig igazolható és erkölcsileg menthető. Az irányadó tényállás szerint azonban a sértett nem tanúsított olyan magatartást, amely akár csak bizonyos mértékig is igazolhatná a vádlott indulatos állapotát. Nem vonható ide az a körülmény sem, amelyre a vádlott hivatkozik, nevezetesen, hogy a sértett a múltban esetleg többször okot adott arra, hogy a vádlott haragudjon rá. Nem állapítható meg az emberölés privilegizált alakzata abban az esetben sem, ha a sértett felróható magatartása objektíve nem volt olyan súlyú, amely arányban állna a terhelt által elkövetett cselekménnyel.

A konkrét ügyben azonban a sértett passzív magatartása (bezárkózása) váltotta ki a vádlott indulatát, amelyet csak fokozott az, hogy a sértett rendőri segítséget kért. Ez a sértetti magatartás azonban semmiképp nem nevezhető provokatívnak. Ellenkezőleg a sértett épp így igyekezett a vádlottal való konfliktust elkerülni. Nincs tehát a vádlotti cselekvőiséget igazoló méltányolható ok, de hiányzik az indulatnak az a foka is, amely a Btk. 167. §-a szerinti bűncselekmény megállapíthatóságát felvetné.

Az erős felindulásban elkövetett emberölés esetében az indulat olyan mérvű, amely tudatbeszűkülte állapotot eredményez. A vádlott azonban önhibából eredő ittas állapota miatt dühödött fel, ráadásul úgy, hogy erre a sértett méltányolható okot sem szolgáltatott. A vádlotti indulat nem eredményezett tudatbeszűkülte állapotot. Mindezekre tekintettel az emberölés privilegizált alakzatához szükséges törvényi tényállási elemek nem valósultak meg, ezért az ezirányú védelmi fellebbezéseket az ítéltábla alaptalanoknak tartotta.

Nem fogadta el az ítéltábla a védelemnek azt az indítványát sem, amely a cselekménynek az emberölés alapesetekénti minősítésére irányult. A vádlott váltott eszközökkel, először egy 1 kg, majd egy több mint 2 kg össztömegű kalapáccsal ütötte a sértett fejét kis - közepes erővel, legalább 12 alkalommal. A sértett a fején kívüli sérüléseket a védekezése során, illetőleg a vízaknába történt lökése következtében szenvedte el. A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításának feltétele a bűncselekmény tárgyi oldaláról nézve az, hogy az elkövető a cselekményt rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, emberi mivoltából kivetkőzve, a sértett méltóságának mély megalázásával követi el. Ugyanez alanyi oldalról azt jelenti, hogy az elkövető a sértettnek az átlagot lényegesen meghaladó testi és lelki gyötrelmet okoz. A vádlottnak az a magatartása, hogy célzottan a sértett fejét legalább 12 alkalommal különböző súlyú kalapáccsal kis- közepes erővel megütötte azt bizonyítja, hogy a vádlott kitartóan, gátlástalanul, rendkívüli brutalitással támadt a sértetre. Ezt követően a sértettet a vízzel félig teli vízaknába lökte és hogy esélyt se adjon neki a menekülésre, a vízakna tetejét lecsukta, arra még a szemeteskukát is ráhúzta. A súlyosan sérült, vérző sértett életét csak az mentette meg, hogy korábbi telefonálásának köszönhetően a rendőrség nem sokkal a vádlott

távozása után kiérkezett a helyszínre és meghallották a sértett segélykiáltásait. A súlyos sérült bezárása egy sötét, szűk, vízzel félig telt helyre nyilvánvalóan olyan plusz lelki szenvedést, gyötrelmet okozott a sértettnek, amely túlmutat az elkövetéssel egyébként szükségszerűen együttjáró testi fájdalmakon. Emellett az elkövetés módja, a sérülések száma és helye is megalapozta a különös kegyetlenséggel elkövetési mód megállapítását. Mindezekből csak az a következtetés vonható le, hogy a vádlott tudata az elkövetéskor átfogta a különös kegyetlen elkövetési módot. Ebből következően az ítéltábla alaptalannak tartotta azokat a védelmi fellebbezéseket is, amelyek az emberölés büntette alapesetének megállapítására irányultak.

A kifejtettekből következik, hogy az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott bűnösségére és bűncselekményét is a törvénynek megfelelően minősítette.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket is helyesen sorolta fel és a bűncselekmény tárgyi súlyával is arányban álló fő- és mellékbüntetést alkalmazott. Itt helyesbíti az ítéltábla az elsőfokú ítélet 9. oldal 1. bekezdését, hiszen a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő és büntetendő különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntetettének határozott tartamú büntetése 10-től 15 évig terjedő szabadságvesztés. Ezért az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen kiszabott 12 év fegyházbüntetés nem a büntetési tételkeret felső harmadát jelenti, hiszen az tételkeret „középmértékét” sem éri el.

A vádlott büntetett előélete, ezen belül nyomatékos súllyal az, hogy korábbi testi épség elleni bűncselekményeit is hozzátartozói sérelmére követte el, nem indokolják a kiszabott büntetés lényeges enyhítését. Az elsőfokú bíróság helyesen nem értékelte lényeges enyhítő körülménynek a cselekmény kísérleti szakban maradását. A vádlott un. befejezett kísérletet valósított meg, ugyanis mindent megtett annak érdekében, hogy az általa szándékolt eredmény bekövetkezzen. Annak elmaradása rajta kívül álló okból történt. Ezért az enyhítésre irányuló fellebbezéseket is alaptalanoknak ítélte a másodfokú bíróság.

Az elsőfokú bíróság nyilvánvalóan elírás folytán tévesen jelölte meg a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának jogszabályi alapját, mert az helyesen a Btk. 42. § (2) bekezdés b/2) pontja, ezért ezt az ítéltábla helyesbítette.

A mellékbüntetés kiszabására vonatkozó indokolás annyiban szorul kiegészítésre, hogy a cselekmény jellegére, a vádlott előéletére és személyiségére figyelemmel szükséges az, hogy a törvényi maximumban állapítsa meg a bíróság a közügyektől eltiltás tartamát.

Az igazságügyi orvosszakértői vélemény kiegészítése szerint a vádlott alkoholfüggő, kényszergyógyítása indokolt. Már korábbi bűncselekményeit is ittas állapotban

követte el hozzátartozói sérelmére. Mostani bűncselekménye is összefüggésben áll alkoholista életvitelével. Az elkövetéskor közepes fokban volt ittas állapotban, ezért az ítélet tábla az ügyészi indítványnak megfelelően a Btk. 75. §-a alapján elrendelte a vádlott kényszergyógyítását.

A kifejtettekből következik, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezéseket alaptalanoknak ítélte, de a másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményeként az elsőfokú ítéletet a rendelkező részben írtak szerint a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyebekben a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helyben hagyta.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe a Btk. 99. § (1) és (2) bekezdése alapján számította be.

A vádlottat a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére a Be. 381. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a Be. 338. § (1) bekezdésére is kötelezte. Az ítélet ellen a Be. 386. § (1) bekezdése alapján fellebbezésnek nincs helye.

S z e g e d, 2007. évi szeptember hó 13. napján

Gyurisné dr. Komlóssy Éva s.k. a tanács elnöke, Dr. Cserháti Ágota s.k. a tanács tagja, előadó, Dr. Katona Tibor s.k. a tanács tagja

A Szegedi Ítélet tábla Bf.II.200/2007/18. számú ítélete és a Csongrád Megyei Bíróság 1.B.1356/2006/18. számú ítéletének jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerős és végrehajtható.

S z e g e d, 2007. évi szeptember hó 13.

Gyurisné dr. Komlóssy Éva s.k. a tanács elnöke